

Kumar Oynama Eğilimi Üzerine Bir Araştırma

Sinan Erdem SATILMIŞ¹, Yavuz ÖNTÜRK², Nurgül TEZCAN-KARDAŞ³

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1422428>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya/Türkiye

²Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Yalova/Türkiye

³Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya/Türkiye

Öz

Bu araştırma Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim-öğretimine devam eden öğrencilerin kumar oynamaya yönelik tutumlarını belirlemek, kumar aşırma düzeylerini ölçmek ve farklı değişkenler açısından incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubu, 85 kadın ve 143 erkek olmak üzere toplam 228 gönüllü katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formunun yanı sıra Buran, Çakıcı, Çakır ve Yılmaz (2019) tarafından Türk kültürüne uygun güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yapılan, tek faktör ve 7'li likert tipindeki "Kumar Aşırma Ölçeği" (KAÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin mevcut örneklem grubu için güvenilirlik düzeyini belirlemek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Güvenilir olduğu tespit edilen ölçeğin normal dağılıma uymadığı belirlenmiş ve testlerin sınanmasında non-parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Bulgular, cinsiyet, haftalık serbest zaman süresi, aktif olarak spor yapma durumu ve yaş değişkeni açısından incelendiğinde ise anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak Spor Bilimleri Fakültesi'ndeki öğrencilerin düşük düzeyde kumara yönelik tutum içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca serbest zamanı pasif olarak değerlendiren bireylerin kumara yönelik tutumlarının daha yüksek seviyede olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Kumar, Eğilim, Bağımlılık.

A Research on Gambling Tendency

Abstract

This research to determine the attitudes of students studying at Yalova University Faculty of Sports Sciences towards gambling, to measure their gambling craving levels and to examine them in terms of different variables. The research group consists of a total of 228 volunteer participants, 85 females and 143 males. In addition to the personal information form, the single-factor and 7 point likert type "Gambling Craving Scale" (GCS), reliability and validity studies were adapted for Turkish culture by Buran, Çakıcı, Çakır and Yılmaz (2019) was used as a data collection tool in the study. Cronbach Alpha internal consistency coefficient was calculated to determine the reliability level of the scale for the current sample group. It was determined that the scale, which was found to be reliable, did not comply with normal distribution and non-parametric test techniques were used to test the tests. When the findings were examined in terms of gender, weekly leisure time, active sports activity and age variables, it was seen that there was no significant difference. As a result, it was determined that students at the Faculty of Sports Sciences had a low level of attitude towards gambling. In addition, it has been observed that individuals who spend their leisure passively have higher attitudes towards gambling.

Keywords: Gambling, Tendency, Addiction.

Sorumlu Yazar:
Sinan Erdem SATILMIŞ
sinan-kartal@hotmail.com

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
19.01.2024

Kabul Tarihi:
19.02.2024

Online Yayın Tarihi:
28.03.2024

Giriş

Kumar belirli bir değer karşılığında ve talih faktörüne bağlı olacak şekilde yatırım yaparak bireysel veya grup halinde oynanan oyunlardır. Bu oyunlarda özellikle genç kesimin yetişkinlere kıyasla kontrolünü daha çok kaybettikleri, sorun yaşadıkları ve bağımlı hale geldikleri bilinmektedir (Pınarcı, 2014). Uluslararası yaygınlık çalışmalarında elde edilen sonuçlara göre ergenliğin sonlarından yirmili yaşlara veya otuzlu yaşların başlarına kadar olan genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin yüksek düzeyde kumara eğilimli olduğu ve sorun yaşadıkları bildirilmektedir (Grande-Gosende vd., 2020). Belirtilen yaş aralığındaki bireylerin kumar vb. negatif sağlık sonuçları oluşturabilecek eğilimlere olan ilgisi tespit edilmeli ve bağımlılık oluşturması durumuna karşın çeşitli çözüm önerileri geliştirilmelidir.

Bağımlılık bireyin herhangi bir madde veya davranış üzerinde kontrol kaybı yaşaması ve bu durumlara yönelik zaaflarının oluşması sonucunda kontrolsüz bir şekilde oluşan tutkuyla nesneye veya tutumlara karşı aşırı düşkünlük halidir. Yeşilay (2023) tarafından bağımlılık kullanılan madde, alkol, nesne veya bir davranış üzerindeki kontrolün kaybedilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Bağımlılık birden fazla etken aracılığıyla ortaya çıkan bir durumdur. Birey doğumuyla beraber dış dünyadan gelecek etkilere açık bir hale gelir ve maruz kaldığı olaylar karşısında kendini koruyabilmek adına çeşitli baş etme yöntemleri geliştirir. Geliştirilen bu yöntemler sağlıklı ve sağlıksız şekilde etkisini gösterirken kişinin içinde bulunduğu ortam, aile davranışları ve sosyokültürel çevresi bağımlılığa yönelik bakış açısını etkileyen faktörler arasında yer alır. Türk Dil Kurumu (2023) tarafından bağımlılık, herhangi bir şeye veya kimseye bağlı olma durumu, tabiiyet şeklinde ifade edilmektedir. Genetik, psikososyal ve çevresel faktörlerin önemli derecede rol oynadığı bağımlılık hem dünya hem de ülkemizde gün geçtikçe daha yaygın bir hale gelmekte çocuk ve gençlerin psikolojik sağlığını tehdit ettiği görülmektedir (Uğurlu vd., 2012; Ekşi ve Ümmet, 2013). Bağımlılık, madde ve madde dışı (davranışsal) olmak üzere iki farklı türde incelenen nöropsikiyatrik bir hastalık olarak da ifade edilebilmektedir (Zou vd., 2017). Kumar bağımlılığı ise madde dışında gerçekleşen davranışsal bağımlılık türü altında sınıflandırılmaktadır (Kim ve Seo, 2013; Robbins ve Clark, 2015).

Modern dünya ile erişim olanakları artmış ve kumara ulaşmanın çeşitli yolları ortaya çıkmıştır. İnternet ortamında dahi bulunan kumara erişimin kolaylığı, kimliksiz bir katılım fırsatı sunması ve 24 saatlik bir erişim olanağı tanınması ile gençlerde sorunlu kumar oynama davranışını teşvik eden endişeli bir durum ortaya çıkarmaktadır (Mcbride ve Derevensky, 2012). Düzensiz kumar oynama alışkanlığının çoğunlukla erkekler, sabıkalı öğrenciler, alkol ve diğer uyuşturucu maddelere yönelik eğilimi olan bireylerde görüldüğü bilinmektedir. Özellikle alkolün kumarhanelerde ücretsiz bir şekilde sunulması nedeniyle kumar, üniversite öğrencileri için cazip bir yönelim merkezi haline

gelmektedir (Blinn-Pike vd., 2007). Kumara yönelik eğilim erken yaşlarda ortaya çıkar. Bu nedenle patolojik düzeyde kumar oynamanın önüne geçebilecek çeşitli programlar geliştirilmeli ve bu programların uygulama evresi erken yaşlar itibariyle hayata geçirilmelidir (Ladouceur vd., 1994a).

Kumar dünyada yaygın olan ve gençler arasında hızla artan önemli bir sosyal sorun olarak nitelendirilmektedir (Köksoy-Vayısoğlu vd., 2019). İlgili literatür incelendiğinde ve yapılan araştırmalar göz önüne alındığında özellikle üniversite öğrencilerinin patolojik kumar oynama davranışlarının değerlendirilmesi önemli bir konu olarak ele alınmaktadır (Goudriaan vd., 2009; Engwall vd., 2004; Ladouceur vd., 1994b). Kontrol kaybı sonucunda ortaya çıkabilecek düzensiz kumar davranışlarının gençler üzerindeki risk faktörü değerlendirildiğinde gerçekleştirilmesi planlanan bu araştırma, üniversite öğrencisi bireylerin kumar aşerme düzeyini belirlemek adına önemli olmaktadır. Araştırmanın amacı, üniversite öğrencisi bireylerin kumara yönelik eğilimlerinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesini kapsamaktadır.

Gereç ve Yöntem

Bu araştırmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi doğrultusunda hareket edilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada mevcut durumu belirlemek amacı ile nicel araştırma yöntemlerinden deneysel olmayan tanımlayıcı araştırma modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem grubu, olasılıklı tekniklerden tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilmiş 85 kadın ve 143 erkek olmak üzere toplamda 228 gönüllü katılımcıdan oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların demografik bilgilerini toplamak amacıyla geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ve üniversite öğrencilerinin kumar aşerme düzeylerini ölçmek için “Kumar Aşerme Ölçeği” kullanılmıştır. Yönergede veri toplama aracının doldurulmasına yönelik bilgilere yer verilmiştir. Verilere çevrim içi form katılım sonucunda ulaşım sağlanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Form üniversite öğrencilerinin yaşı, cinsiyeti, serbest zaman değerlendirme durumları ve aktif olarak spor yapma durumu gibi demografik bilgilerini elde etmek amacı ile geliştirilmiştir.

Kumar Aşerme Ölçeği

Buran, Çakıcı, Çakır ve Yılmaz (2019) tarafından Türk kültürüne uygun olarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan Kumar Aşerme Ölçeği, bireylerin kumara yönelik eğilimlerini ve bağımlılık seviyesini ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçek tek alt boyut ve 8 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan ifadeler “Kesinlikle Uygunsuz (1)” ve “Tamamen Uygun (7)” şeklinde sıralanmış 7’li likert tipindedir. Türkçe ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.959, tutarlılık değeri ise pearson korelasyon katsayısı olarak 0.876 bulunmuştur. Mevcut araştırmadaki güvenilirlik katsayısı ise 0.951 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

SPSS 22.0 yazılımı kullanılarak veri analizi gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Veri setinin normal dağılıma uygun olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle verilerin analizinde değişkenler arasındaki farklılıkları karşılaştırmak için non-parametrik test tekniklerinden Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis H Testi ve Spearman Korelasyon Test teknikleri kullanılmıştır.

Araştırmanın Etiği

Araştırma için Yalova Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’na başvuru yapılmıştır. 2023/184 protokol numaralı etik kurul izni 09.01.2024 tarihi itibarıyla alınmıştır. Gönüllü olarak katılım sağlayan bireylere çalışmanın adı, konusu ve elde edilecek verilerin sadece bilimsel amaçlarla kullanılacağına yönelik bilgiler açıklanmıştır. Katılımcıların diledikleri takdirde araştırmanın herhangi bir kısmında ayrılma haklarının olduğu beyan edilmiştir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi lisans öğrencileri ve 2023-2024 eğitim-öğretim yılı ile sınırlı olmaktadır.

Bulgular

Tablo 1

Ölçek Puanlarının Dağılımı

Bağımlı Değişken	Madde Sayısı	N	Ort.	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach Alpha
Kumar Aşerme Ölçeği (KAÖ)	8	228	1.57	2,778	8,371	0.951

Tablo 1’de katılımcıların Kumar Aşerme Ölçeği’nden aldıkları toplam ortalama puanın 1.57 olduğu görülmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik kat sayısı 0.951 olarak hesaplanmıştır.

Örneklem grubunun KAÖ'den aldıkları puanların çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde verilerin normal dağılım sergilemediği görülmektedir. Bu nedenle verilerin incelenmesinde non-parametrik test teknikleri kullanılmıştır.

Tablo 2

Demografik Dağılım

Bağımsız Değişkenler	Gruplar	Frekans	%	Ortalama	Standart Sapma	Toplam
Cinsiyet	Kadın	85	37.3			228
	Erkek	143	62.7			
Serbest Zamanı Sıklıkla Değerlendirme Durumu	Aktif	182	79.8			228
	Pasif	46	20.2			
Aktif Olarak Spor Yapma Durumu	Evet	160	70.2			228
	Hayır	60	29.8			
	1-5 saat	56	24.6			
	6-10 saat	75	32.9			
Haftalık Serbest Zaman Süreniz	11-15 saat	53	23.2			228
	16 saat ve üzeri	44	19.3			
	Üniversite Not Ortalaması (GANO)				2,75	
Yaş				22,00	4,86	228

Tablo 2’de diğer gruplara kıyasla yüzdeler yüksek olan katılımcıların demografik bilgileri incelendiğinde %62.7’sinin erkek olduğu, %79.8’inin serbest zamanlarını sıklıkla aktif olarak değerlendirdiği, %70.2’sinin aktif olarak spor yaptığı, %32.9’unun 6-10 saat serbest zamana sahip olduğu, üniversite not ortalamalarının $2,75 \pm 0,58$ olduğu ve yaşlarının ortalamasının $2,75 \pm 4,86$ olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3

Cinsiyet Değişkeni Açısından Mann Whitney U Testi

Bağımlı Değişken	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kumar Aşerme Ölçeği (KAÖ)	Kadın	85	108.63	9233.50	5578.500	.25
	Erkek	143	117.99	16872.50		

Tablo 3’te Kumar Aşerme Ölçeği toplam ortalama puanının cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p=0.25 > 0.05$).

Tablo 4

Serbest Zamanı Sıklıkla Değerlendirme Durumu Değişkeni Açısından Mann Whitney U Testi

Bağımlı Değişken	Serbest Zamanı Sıklıkla Değerlendirme Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kumar Aşerme Ölçeği (KAÖ)	Aktif	182	110.98	20198.50	3545.500	.08
	Pasif	46	128.42	5907.50		

Tablo 4'te katılımcıların serbest zamanı sıklıkla değerlendirme durumu değişkeni Kumar Aşerme Ölçeği toplam ortalama puanı açısından anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.08>0.05$).

Tablo 5

Haftalık Serbest Zaman Süresi Değişkeni Açısından Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bölüm	N	Sıra Ortalaması	X ²	p
Kumar Aşerme Ölçeği (KAÖ)	1-5 saat	56	105.42	1.786	.61
	6-10 saat	75	117.11		
	11-15 saat	53	119.52		
	16 saat ve üzeri	44	115.57		

Tablo 5'te bulunan Kruskal Wallis H Test sonuçları doğrultusunda katılımcıların kategorik bağımsız değişkenini oluşturan haftalık serbest zaman süresi değişkenine göre Kumar Aşerme Ölçeği toplam ortalama puanının anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p=0.61>0.05$).

Tablo 6

Aktif Olarak Spor Yapma Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Testi Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Aktif Olarak Spor Yama Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kumar Aşerme Ölçeği (KAÖ)	Evet	182	113.53	18164.00	5284.000	.70
	Hayır	46	116.79	7942.00		

Tablo 6'da katılımcıların aktif olarak spor yapma durumu Kumar Aşerme Ölçeği toplam ortalama puanı açısından anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.70>0.05$).

Tablo 7

Başarı Puanı (GANO) Yaş ve Kumar Aşerme Ölçeği Arasındaki İlişki

		1	2	3
1-Başarı Puanı	r	1		
	p			
2- Yaş	r	,281**	1	
	p	,00		
3- Kumar Aşerme Ölçeği	r	,035	,034	1
	p	,60	,61	

Tablo 7'de katılımcıların başarı puanı ve yaşı ile Kumar Aşerme Ölçeği arasındaki ilişki incelenmiştir. Spearman Korelasyon Test sonuçlarına göre bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($r=0.035$, $p=0.60>0.05$; $r=0.034$, $p=0.61>0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Kumar günümüzde birçok birey tarafından serbest zaman aktivitesi olarak değerlendirilmektedir. Öz kontrolün kaybolmasıyla birlikte bu aktivite maddi ve manevi büyük kayıpların yaşanmasına neden olan bir bağımlılığa dönüşmektedir (İncekara ve Taş, 2022). Üniversite öğrencilerindeki kumara yönelik eğilimlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmanın bu

bölümünde bağımlı ve bağımsız değişkenler, alanyazındaki benzer örnekleriyle tartışılmaktadır. Üniversite öğrencilerinin kumar aşerme düzeyleri, cinsiyet açısından incelenmiş ve anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Buna rağmen erkeklerin kumara yönelik eğilimlerinin kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ladikli ve Ziyalar (2021) tarafından cinsiyet perspektifinden risk alma davranışları ve bağımlılığın incelendiği araştırmada şans oyunlarına yönelik risk tutumları cinsiyet değişkeni açısından incelenmiş, anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Talih oyunlarında risk alma açısından erkek katılımcıların ortalama puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bayındır (2018) erkeklerin kumar içerikli oyunlara kahvehaneler, kumarhaneler, gizli kumar evleri aracılığıyla kadınlardan daha kolay ulaşabilmesi patolojik kumar oynama alışkanlığını da tetiklemektedir. Sorunlu kumar oynama davranışıyla ilişkili araştırmaları inceleyen sistematik inceleme sonucunda yapılan araştırmalardaki ortak sonuç erkeklerin riskli davranışları sergileme eğiliminin kadınlara kıyasla daha fazla olduğu ve kumarbaz olma olasılıklarının kadınlara göre daha yüksek olduğu yönünde olmaktadır (Merkouris vd., 2016). Literatürde sorunlu kumar oynama davranışının madde ve alkol kullanımı, işsizlik, sıkılma ve istismarla ilişkili olduğu yönünde tespitler bulunmaktadır. Erkeklerin kadınlara kıyasla daha fazla madde kullandığı ve kumar oynadığı rapor edilse de cinsiyet açısından tespit edilen anlamlı farklılık giderek daha da azalmaktadır (Zakinaeiz ve Potenza, 2018). Bir serbest zaman aktivitesi olarak görülen ve atipik çıktılara neden olabilen kumar alışkanlığının sıkılma algısıyla beraber sorunlu bir hale gelmesi, bağımlılık oluşturması ve sonucunda diğer olumsuz davranışlara olan eğilimi artırması serbest zaman açısından incelenmesi gereken önemli bir konuya işaret etmektedir.

Üniversite öğrencisinden oluşan örneklemin serbest zamanı değerlendirme durumu ve haftalık serbest zaman süresi değişkeni açısından kumara yönelik eğilimleri anlamlı farklılık göstermemektedir. Buna rağmen serbest zamanı çoğunlukla pasif değerlendiren grubun kumara yönelik eğiliminin daha yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Cotte (1997) tarafından bireylerin serbest zamanlarını ve maddiyatlarını kumara neden harcadığı araştırılmış ve barındırdığı riskin bireyler açısından büyük bir motivasyon kaynağı olduğu tespit edilmiştir. Nehirde yapılan rafting, paraşütle atlama ve profesyonel ekstrem sporları gibi yüksek riskli serbest zaman aktivitelerinin aynı güdü ve davranış tipolojisi altında gerçekleştirildiği belirtilmektedir. Kumara yönelik eğilim gece ekonomisi, spor bahis kültürü ve çevrim içi sosyalleşme forumları aracılığıyla normalleştirilmiş ve meşrulaştırılarak serbest zaman değerlendirme biçimleri içine başarılı bir şekilde yerleştirilmiştir. Sapkın bir serbest zaman perspektifi sunan kumar, tüketim kültürüyle beraber kişileri depresyon, stres, aile içi tartışmalara gebe bırakan bir potansiyele sahip olmaktadır (Raymen ve Smith, 2020). Pasif geçirilen bir serbest zaman, kumar sorununa zemin hazırlayan bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Üniversite öğrencisi örnekleminde gerçekleştirilen bir araştırmada can

sıkıntısından kaynaklanan olumsuz etkiden kaçınmak ve uyarılmayı arttırmak için bireylerin kumar oynadığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra can sıkıntısından kaynaklanan olumsuz etkiden kaçmak için kumara başvuran bireyler açık bir şekilde sorunlu kumar davranışlarına maruz kalmaktadır (Mercer ve Eastwood, 2010). Spor bahislerine yönelik incelemenin gerçekleştirildiği bir çalışmada çok fazla serbest zamana sahip olan ve denetimin yetersiz olduğu işlerde çalışan bireylerin spor bahislerine katılma oranlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Matama vd., 2021). Pasif olarak değerlendirilen serbest zaman, atipik davranışlara olan eğilimi arttırmaktadır. Bu davranışların süregelen bir alışkanlık haline gelmesi insan sağlığı açısından negatif çıktılara neden olmakta ve bağımlılığı ortaya çıkarmaktadır.

Mevcut çalışmada örneklem grubunun aktif olarak spor yapma durumu değişkenine göre kumara yönelik eğilimlerinin anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Anlamlı farklılık olmamasına rağmen aktif olarak spor yapmayan bireylerin kumar aşırma seviyelerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Mateo-Flor vd. (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada bu duruma benzer bir sonuç elde edilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçta göre bireylerin spor yapma veya yapmama durumları spor bahsine katılımlarında anlamlı bir farklılığa neden olmamaktadır. Anlamlı farklılık olmamasına rağmen spor yapan kişilerin spor bahsine katılma yüzdesinin yapmayanlara kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Kumar aşırma ve üniversite öğrencilerinin başarı puanı değişkeni arasındaki ilişkinin anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonucun aksine kumara yönelik davranışlarda ortaya çıkan bozulmaların bireylerin başarısızlıklara yüklediği anlamların etkili olduğu ifade edilmektedir. Risk içeren davranışların sergilenmesinde bu durum mevcut olasılığı arttırmaktadır (Çakmak ve Tamam, 2018). Çebi ve Karaaziz (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmada bireylerde görülen başarısızlık ve yetersizlik duygusunun telafi edilmesi ve maddi kazanç sağlanması amacıyla kumara yönelik eğilim gösterildiği belirlenmiştir. Bu durum kişilerin içinden çıkamadığı kısır bir döngü oluşturmaktadır. Birey kazanç sağlamak yerine maddi kayıp yaşadığında başarısızlık ve yetersizlik duygusu yeniden pekişmekte ve problemleri bir davranışsal döngü ortaya çıkmaktadır. Ladouceur vd. (1999) patolojik seviyedeki kumar oynama davranışı uyuşturucu alkol kullanımı, suçlu davranışlar ve düşük notlar ile ilişkili olmaktadır.

Kumar aşırma ve yaş arasındaki ilişki incelendiğinde ise sonuçlar anlamlı farklılık göstermemektedir. Literatürdeki yaş ve kumar eğilimi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar incelendiğinde Mok ve Hraba (1991) anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiş ve bu durumun negatif yönde olduğu belirlenmiştir. 18-24 yaş aralığındaki bireyler, ileri yaşlardaki bireylere kıyasla daha yüksek seviyede kumara yönelik eğilim içeren davranışlar sergilemektedir. Welte vd. (2011)

tarafından gerçekleştirilen bir diğer araştırmada ise sorunlu kumar oynama davranışının ergenlik döneminde arttığı, 20'li 30'lu yaşlarda yüksek bir seviyeye ulaştığı ve sonucunda yaşlılıkla beraber azaldığı tespit edilmiştir. 30 yaş altındaki bireylerin risk içeren sorunlu kumar davranışlarının ise daha yüksek seviyede olduğu bilinmektedir (Welte vd., 2007). Sapkın davranışların tespiti erken yaşlarda yapılmalı ve bu duruma yönelik gerekli tedbirler alınmalıdır. Genç bireylerin serbest zaman aktiviteleri iyi değerlendirilmeli, bu zaman dilimin pasif bir şekilde geçirilmesi sonucunda ortaya çıkabilecek anormal davranışların seyri değiştirilmelidir.

Bu araştırma Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim-öğretimine devam eden üniversite öğrencilerinin kumar oynamaya yönelik tutumlarını belirlemek, kumar aşırma düzeylerini ölçmek ve farklı değişkenler açısından incelemek için gerçekleştirilmiştir. Gerekli incelemelerden önce Kumar Aşırma Ölçeğinin faktör analizi yapılmış ve ölçeğin mevcut örneklem grubuna uygun olduğu görülmüştür. Tek faktör üzerinde yoğunlaşan ölçeğin güvenilir olduğu tespit edildikten sonra istatistik analiz sonuçları toplam ortalama puan üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin düşük düzeyde kumar oynamaya yönelik eğilim içerisinde olduğu ve erkek öğrencilerin kadın öğrencilere kıyasla bu tip davranışları yoğun olarak gösterdiği tespit edilmiştir. Mevcut bulgular, aktif olarak spor yapma durumu özelinde değerlendirildiğinde ise spor yapan bireylerin kumar aşırma düzeylerinin spor yapmayan bireylere kıyasla daha düşük seviyede olduğu görülmüştür. Ayrıca serbest zamanı pasif olarak değerlendiren bireylerde kumar aşırma seviyelerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: T.C. Cumhuriyeti Yalova Üniversitesi Etik Kurullar Koordinatörlüğü

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 09.01.2024

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: 2023/184

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın istatistiksel analizi, verilerin yorumlanması, metin hazırlanması ve literatür taraması birinci yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın çalışma tasarımı, verilerin toplanması ve verilerin yorumlanması ikinci yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın üçüncü yazarı tarafından literatür taraması gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Bayındır, G. (2018). Kumar ve şans oyunlarına toplumsal bakış: Niğde örneği. *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 58-83
- Blinn-Pike, L., Worthy, S. L., ve Jonkman, J. N. (2007). Disordered gambling among college students: A meta-analytic synthesis. *Journal of Gambling Studies*, 23, 175-183. <https://doi.org/10.1007/s10899-006-9036-2>
- Cotte, J. (1997). Chances, trances, and lots of slots: Gambling motives and consumption experiences. *Journal of Leisure Research*, 29(4), 380-406. <https://doi.org/10.1080/00222216.1997.11949805>
- Çakmak S., ve Tamam L. (2018). Kumar oynama bozukluğu: Genel bir bakış. *Bağımlılık Dergisi*, 19(3), 78-97.
- Çebi, Z., ve Karaaziz, M. (2022). Kumar oynama bozukluğunda bilişsel davranışçı terapi: Bir olgu sunumu. *Humanistic Perspective*, 4(3), 549-567. <https://doi.org/10.47793/hp.1120635>
- Ekşi, F., ve Ümmet, D. (2013). Bir kişilerarası iletişim problemi olarak internet bağımlılığı ve siber zorbalık: Psikolojik danışma açısından değerlendirilmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25), 91-115.
- Engwall, D., Hunter, R., ve Steinberg, M. (2004). Gambling and other risk behaviors on university campuses. *Journal of American College Health*, 52(6), 245-256. <https://doi.org/10.3200/JACH.52.6.245-256>
- Goudriaan, A. E., Slutske, W. S., Krull, J. L., ve Sher, K. J. (2009). Longitudinal patterns of gambling activities and associated risk factors in college students. *Addiction*, 104(7), 1219-1232. <https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2009.02573.x>
- Grande-Gosende, A., Lopez-Nunez, C., Garcia-Fernandez, G., Derevensky, J., ve Fernandez-Hermida, J. R. (2020). Systematic review of preventive programs for reducing problem gambling behaviors among young adults. *Journal of Gambling Studies*, 36(1), 1-22. <https://doi.org/10.1007/s10899-019-09866-9>
- İncekara, H. İ., ve Taş, B. (2022). Yetişkinlerde kumar bağımlılığı ile ilişkili sosyodemografik değişkenlerin incelenmesi. *Bağımlılık Dergisi*, 23(4), 464-472. <https://doi.org/10.51982/bagimli.1024383>
- Kim, J. H., ve Seo, J. S. (2013). Beyond substance addiction: broadening the concept of addiction to include behavioral addiction. *Journal of Korean Medical Science*, 28(5), 646-647. <https://doi.org/10.3346/jkms.2013.28.5.646>
- Köksoy-Vayısöğlü, S., Öncü, E., ve Güven, Y. (2019). The frequency of gambling among university students and its relationships to their sensation-seeking behaviors. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(1), 69-90. <https://doi.org/10.15805/addicta.2019.6.1.0041>
- Ladikli, N., ve Ziyalar, N. (2021). Cinsiyet perspektifinden risk alma davranışı ve internet bağımlılığı. *Bağımlılık Dergisi*, 22(1), 76-90. <https://doi.org/10.51982/bagimli.799921>
- Ladouceur, R., Boudreault, N., Jacques, C., ve Vitaro, F. (1999). Pathological gambling and related problems among adolescents. *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*, 8(4), 55-68. https://doi.org/10.1300/J029v08n04_04
- Ladouceur, R., Dubé, D., ve Bujold, A. (1994a). Gambling among primary school students. *Journal of Gambling Studies*, 10, 363-370. <https://doi.org/10.1007/BF02104902>
- Ladouceur, R., Dubé, D., ve Bujold, A. (1994b). Prevalence of pathological gambling and related problems among college students in the Quebec metropolitan area. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 39(5), 289-293. <https://doi.org/10.1177/070674379403900509>
- Matama, R., Mbago, M., ve Ngoboka, P. (2021). Instant gratification behavior among gambling individuals in Uganda. *Journal of Gambling Studies*, 37, 551-567. <https://doi.org/10.1007/s10899-020-09973-y>
- Mateo-Flor, J., Alguacil, M., ve González-Serrano, M. H. (2020). Gambling and sports betting by teenagers. *Journal of Physical Education and Sport*, 20(2), 605-614. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.02089>
- Mcbride, J., ve Derevensky, J. (2012). Internet gambling and risk-taking among students: An exploratory study. *Journal of Behavioral Addictions*, 1(2), 50-58. <https://doi.org/10.1556/JBA.1.2012.2.2>
- Mercer, K. B., ve Eastwood, J. D. (2010). Is boredom associated with problem gambling behaviour? It depends on what you mean by 'boredom'. *International Gambling Studies*, 10(1), 91-104. <https://doi.org/10.1080/14459791003754414>

- Merkouris, S. S., Thomas, A. C., Shandley, K. A., Rodda, S. N., Oldenhof, E., ve Dowling, N. A. (2016). An update on gender differences in the characteristics associated with problem gambling: A systematic review. *Current Addiction Reports*, 3, 254-267. <https://doi.org/10.1007/s40429-016-0106-y>
- Mok, W. P., ve Hraba, J. (1991). Age and gambling behavior: A declining and shifting pattern of participation. *Journal of Gambling Studies*, 7, 313-335. <https://doi.org/10.1007/BF01023749>
- Pınarcı, G. (2014). *Üniversite Öğrencilerinde Kumar Oynama, Patolojik Kumar Bağımlılığı ve İlişkili Karakter Özellikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Madde Bağımlılığı, Toksikoloji ve İlaç Bilimleri Enstitüsü.
- Raymen, T., ve Smith, O. (2020). Lifestyle gambling, indebtedness and anxiety: A deviant leisure perspective. *Journal of Consumer Culture*, 20(4), 381-399. <https://doi.org/10.1177/1469540517736559>
- Robbins, T. W., ve Clark, L. (2015). Behavioral addictions. *Current Opinion in Neurobiology*, 30, 66-72. <https://doi.org/10.1016/j.conb.2014.09.005>
- Türk Dil Kurumu (2023). Güncel Türkçe sözlük. Erişim Adresi: <https://sozluk.gov.tr>, Erişim tarihi: 29.11.2023.
- Uğurlu, T. T., Şengül, C. B., ve Şengül, C. (2012). Bağımlılık psikofarmakolojisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(1), 37-50. <https://doi.org/10.5455/cap.20120403>
- Welte, J. W., Barnes, G. M., Tidwell, M. C. O., ve Hoffman, J. H. (2011). Gambling and problem gambling across the lifespan. *Journal of Gambling Studies*, 27, 49-61. <https://doi.org/10.1007%2Fs10899-010-9195-z>
- Welte, J. W., Barnes, G. M., Wiczorek, W. F., Tidwell, M. C. O., ve Hoffman, J. H. (2007). Type of gambling and availability as risk factors for problem gambling: A Tobit regression analysis by age and gender. *International Gambling Studies*, 7(2), 183-198. <http://doi.org/10.1080/14459790701387543>
- Yeşilay (2023). Bağımlılık nedir?. Erişim Adresi: <https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/bagimlilik-nedir>, Erişim Tarihi: 29.11.2023.
- Zakiniaez, Y., ve Potenza, M. N. (2018). Gender-related differences in addiction: A review of human studies. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 23, 171-175. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2018.08.004>
- Zou, Z., Wang, H., d'Oleire Uquillas, F., Wang, X., Ding, J., ve Chen, H. (2017). Definition of substance and non-substance addiction. *Substance and Non-Substance Addiction*, 21-41. https://doi.org/10.1007/978-981-10-5562-1_2

Bu eser [Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.